

N:o 163.

Af herr **G. Jansson** i Krakerud m. fl. om ändrad lydelse af 22 § i kongl förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin den 24 maj 1895.

Lagstiftningen angående försäljning af bränvin och dermed jemförliga spirituösa drycker har ända sedan husbehofsbränningen afskaffades ansetts böra gå i sådan riktning, att dessa dryckers bruk genom densamma så mycket som möjligt inskränkes. Man har bemödat sig att göra bränvinet svåråtkomligt och att undanröjja frestelsen för den enskilde att ockra på superiet. I sådant syfte var det som det så kallade göteborgssystemet med dess bolagshandel infördes, hvarigenom innehafvare af rättighet till bränvinsförsäljning förbindas att afstå all egentlig vinst på denna handtering, hvilken vinst deremot, tillika med de stadgade försäljningsafgifterna, tillfaller kommunerna, landstingen och hushållningssällskapen. Att kommunerna i synnerhet erhållit sådan förmån, grundar sig uppenbarligen derpå, att då det omåttliga bruket af spirituosa försvagar och i många fall fullständigt förderfvar sina offers arbetsduglighet och välstånd, detta nödvändigtvis förorsakar samhället många utgifter för fattig- och sjukvård m. m., hvilka utgifter visst icke skulle ställa sig så höga, som nu är händelsen, i fall alla iakttoge nykterhetens bud.

Som det emellertid ligger i kommunernas hand att bestämma antalet försäljningsrättigheter, hvar inom sitt område, inställer sig lätt hos deras vederbörande frestelsen att genom upplåtandet af ett större antal sådana rättigheter bereda kommunen en ökad inkomst. Då denna inkomst visst icke är obetydlig — den uppgår ju särskildt hvad hufvud-

staden beträffar, till nära två millioner kronor årligen — så spelar den i de flesta fall en mycket stor roll. Förlusten i så väl moraliskt som ekonomiskt afseende faller deremot ej så tydligt och omedelbart i ögonen. Ett exempel härpå hafva vi i den för icke länge sedan förekommande krogstriden i en af landets köpingar, der kommunalnämnden ifrigt tillstyrkte upprättandet inom köpingen af ett utminuteringsställe, hufvudsakligen af det skäl, att några tusental kronor derigenom skulle komma samhället till godo, hvilken fördel så tilltalade jemväl de å kommunalstämma röstberättigade, att majoriteten, glömsk af det elände och de ökade utgifter försäljningen skulle hafva framkallat, biföll den gjorda framställningen. Endast genom en opartisk myndighets ingripande var möjligt att hindra företaget.

Undertecknade äro för sin del lifligt öfvertygade derom, att de inkomster, kommunen erhåller genom bränvinsförsäljning, mer än uppvägas af den skada, superiet vållar och de ökade utgifter som deraf föranledas.

Vidtoges därför en anordning, hvarigenom de, hvilka hafva att bestämma antalet af försäljningsrättigheter inom ett visst område, icke frestades att taga hänsyn till den möjliga vinsten, utan, som tillbörligt vore, med oförvillad blick endast såge omsorgen om sedlighetens främjande till godo, skulle säkert bättre resultat ur nykterhetens synpunkt uppnås. Antalen försäljningsställen i städerna skulle för framtiden blifva betydligt förminskade, såsom man kan lära bland annat af den omständigheten, att sedan landskommunerna *icke* hafva direkt inkomst af bränvinsförsäljningen de allt mer och mer motsätta sig sådan försäljning inom sina områden.

Enligt vår åsigt vore det lämpligt att de nu stadgade försäljningsavgifterna, äfvensom vinstmedlen, inginge till hela sitt belopp till statsverket. Deras användning skulle då komma att bestämmas af Riksdagen, och möjligen kunde då något dermed göras till förverkligandet af önskemålet, att bereda ålderdomsunderstöd åt arbetare, hvilket i sin mån skulle minska utgifterna för en fattigvård, som mångenstädes är för kommunerna öfver höfvan betungande.

Vi tillåta oss erinra derom, att vår åsigt om lämpligheten af ifrågavarande avgifters indragning till statsverket icke är ny. Frågan härom har länge stått på dagordningen, och mer än ett årtionde har förflutit sedan man först började sätta i fråga en sådan åtgärd. Vid 1885 års riksdag väcktes i Andra Kammaren icke mindre än fyra särskilda motioner i närmast liknande syfte, och sedan dess har frågan förevarit åren 1890, 92, 93 och 94.

I ingen af de i frågan väckta motionerna har likväl föreslagits

att hela beloppet af alla bränvinsförsäljningsafgifter med ens skulle utgå till staten. Detta är icke heller vår afsigt att föreslå. Vi inse väl att sådant skulle vara att gå alltför brådstörtadt till väga, och det skulle verka alltför oroande på städernas budgeter. Det synes oss välbetänkt att mera varsamt genomföra den angifna reformen, och taga vi oss därför friheten föreslå:

att Riksdagen ville besluta den ändring i § 22 af nu gällande förordning angående försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker af den 24 maj 1895, att denna § må erhålla följande förändrade lydelse:

»1. De afgifter som enligt denna förordning inflyta för rättighet till minuthandel med eller utskänkning af bränvin, äfvensom den nettovinst på rörelsen, som bolag i stad enligt 18 §:n skall afstå, skola från och med år 1897 med en tiondedel årligen indragas till statsverket att för dess behof användas, och skall beloppet för hvarje år ökas med en tiondedel tills från och med år 1907 de oafkortadt dit inflyta; återstoden skall under tiden på följande sätt fördelas:

För Stockholms stad:

— — — — af vederbörande afgifvas.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles med vördsam begäran, att utskottet ville vidtaga de ändringar i öfriga paragrafer af denna förordning, som af ofvannämnda förslag betingas.

Stockholm den 27 januari 1896.

E. J. Ekman.

Nils Nilsson,
Skärhus.

G. Jansson.

O. G. Erikson.

E. Andersson.

Joh. Er. Nordin.

A. G. Jönsson.

W. Bengtsson.

J. Lindgren.

J. A. Lundström.

C. J. Öberg.

J. Andersson,
Lysvik.

K. E. Holmgren.

C. J. Mustaparta.

Joh. Nilsson.

A. P. Gustafsson.

A. Göransson.
Emil Olsson.
C. F. Wallbom.

Anders Olsson.
Från Luggude härad.

Joh. Sjöberg.
Lars Eriksson.

E. Eriksson.
Jonas Andersson
i Ölsund.

J. M. Erikson.
Gustaf Andersson.
S. M. Olsson.

J. Nordin.
J. August Sjö.

A. G. Ericsson.
B. P. Ersson.

A. Hansson
i Solberga.

A. H. Göthberg.

Folke Andersson.
D. Persson
i Tällberg.

E. Norman.

Lars Petter Larsson
i Berga.

P. Norberg.

J. G. Hazén.

O. Walter.

P. Truedsson.

O. Andersson.

Halvar Eriksson.

And. Olsson
i Mårdäng.

J. P. Jansson.

Oscar Larsson.

L. J. Jansson.

Edvard Wawrinsky.

Nils Hansson.

N:o 164.

Af herr **E. A. Wijkander**, ang. tullfrihet för »tack- och barlastjern samt skrot» m. m.

Då för ett årtionde sedan allmänt tullskydd skulle beredas de svenska näringarne, var det särskildt en tullsats, nemligen den å tackjern, som väckte stora betänkligheter och framkallade skarpa protester äfven från deras sida, till hvilkas förmenta intresse den skulle införas.

Å ena sidan framhöllo de, som yrkade på tull för tackjern, huru önskvärdt det vore för den svenska bergshandteringen att högre pris kunde beredas denna för densamma så viktiga produkt. De medgäfvö att en sålunda åstadkommen prisstegring på ett för de mekaniska verkstäderna och gjuterierna nödvändigt råmateriel skulle för detta verka menligt, om ock någon motvigt skulle åstadkommas genom åsättande af tull å verkstädernas färdiga produkter. »Då i vårt land de, hvilka frambringa sådana råämnen, äro till antalet betydligt flere än